

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tariful a cu
prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

In fața desastrului.

— În atenția frunțașilor neamului. —

Știrile, ce ne sosesc din toate părțile țării, ne adevăresc mai pe sus de ori-ce îndoială, că anul acesta va avea o recoltă atât de slabă — cum numai în anii de foamete a mai fost!

Grânele, nici celor mai lesne crezătorii, nu dau nici o nădejde. Căci după ploile puține, ce-au fost — au urmat vânturi și zăpușală pustiitoare. Și rugina a cuprins toate lanurile. Spicele, ce biată sunt, se pălesc, și se îngălbinesc de coacere — fără să aibă însă grăuntele format.

Fânașele sunt arse și pustiite și ținerea vitelor va fi una dintre cele mai mari nenorociri a plugarilor din țeară! Sămănăturile de primăvară încă sunt atât de slabe, încât nu mai pot fi privite nici ca o palidă îmbunătățire a sorții — ce ne așteaptă.

Cucuruzul în mare parte n'a răsarit, — dar și cel răsarit așa fel se desvoaltă, încât foarte mică parte din el va ajunge să se coacă.

Cu rupere de inimă dar trebuie să însemnăm, că țeara întreagă se găsește în fața unei mari nenorociri! Sărăcia cumplită își arată dinții, și în multe părți ale țării amenință foametea! Și durerea noastră e și mai mare, când ne gândim, că dintre cei amenințați cu foamete — o mare parte sunt frați de-ai noștri, — Românii din Bihor, din Chior, din Secuime, din districtul Năsăudului și sârmanii Moși!

Situația gravă, ce ni-se înfățișează, — nu ne dă răgaz la văetări și simple constatări, ci fiecărui Român de bine i-se impune, îi-se poruncește, să se gândească la mijloacele de ajutorare și de scăpare a neamului, — ca năpasta, ce ne ajunge, să o poată întimpina mai cu ușor!

A trecut vremea vorbelor încurajătoare, — suntem ajunși la momentul greii cumpene, când numai faptele, spriginul vedit și simțit, mai pot ajuta!

Și spriginul acesta trebuie dat cu atât mai mult, cu cât poporul nostru n'are și nu poate aștepta ajutoare — străine!

Acum e momentul ca poporul nostru să simtă spriginul conducătorilor sei și să-l știe cinsti!

Ingrijorările aceste le punem la buna chibzuială a tuturor celor buni ai neamului, și nădăjduim, că planurile și proiectele de salvare nu vor întârzia!

Noi ne vom face datoria, revenind cu proiecte reale.

O.

Câte-va chestii.

Ce-i asta?

Citesc într-o gazetă ungurească: „Vorbirea lui Mețianu, de la anchetă, a făcut-o vicarul Vasile Mangra!“

Citesc în altă gazetă ungurească:

„Di Vasile Mangra, desminte categoric afirmarea, că dînsul ar fi făcut vorbirea Metropolitului Mețianu, rostită la Buda-pesta!“

Citesc în o gazetă ungurească: „Di Vasile Mangra, a declarat, că desaproabă pășirea Metropoliților Români, și, în cercul lui, va ezeuca cu strictă legea ce se proiectează, referitor la maghiarisarea învățămîntului!“

Desmintire n'am citit!
Ce-i asta? Dor de vlădicie? Până aci!!!

Jancu și Racotî.

Spre ilustrarea simțului de dreptate și adevăr al politicilor maghiari, scriu următoarele:

Maghiarii se arată indignați că îndrăsnim să aducem în discuție chestia cu monumentul lui Jancu, în legătură cu osămintele lui Racotî. O gazetă oveiască din Oradea-mare, face o infectă paralelă între acești doi bărbați, din prilejul acesta. Să fac eu paralela: Racotî, a detronat dinastia Habsburgilor, s'a revoltat și a pus țara în flacări.

Jancu, a sprijinit dinastia și pe Împăratul și, și-a apărat — nevoile și neamul!

Împăratul uită păcatul lui Racotî și dă ordin să se aducă în patrie osămintele potrivnicului seu.

Împăratul a uitat pe Jancu, meritele și serviciile sale.

Maghiarii nu vor să uite și nu vor să-i ierte lui Jancu, pentru-că și-a împlinit datoria!

Slăvesc pe Împăratul care uită păcatele omului lor și hulesc pe cei-ce din acest prilej, cer să uite și dînsii, că un om i-a supărat, ne-vrînd să păcătuiască cu dînsii împreună.

Iată paralela! Iată loialitatea mongolă-semită. Nu mai comentez!

Stefan și Maghiarii.

La chestia asta n'am nimic de zis. Se ilustrează chestia însăși. Așa ceva nu s'a mai pomenit: să oprești o tinerime de a lua parte la sârbările date în onoarea unui mare erou din neamul ei. Chiar de asta tinerimea din Pesta, trebuie să ia parte la sârbările din Putna! Corifeii maghiarilor n'au uitat bătaia ce au mîncat-o strămoșii lor la Baia și de aceea dau opreliștea de azi, dar ei au uitat că Stefan s'a luptat pentru — lumea creștină!

Opreliștea rectorului să o primim cu zimbet și să-o tractăm așa! Pe căi laterale, dar — drepte!

Mai drepte decit. — opreliștea însăși.

V. E. M.

FRAȚI LA FRAȚI

— Note și impresii din excursiunea făcută la Rusalii, dela Petroșeni în România, în societatea fraților veniți din Țară. —

Mi-am așternut gândul pe alvia sburdalnicului Jiu și mă alint — alătura cu trăsurile, ce fug pe șoseaua care șerpuește printre fagii Carpaților.

În trăsuri e veselie zgomotoasă. Pe fețele tuturor pare-că e un caleidoscop de impresii și sentimente. Cei mai veseli sunt — frații de dincolo. Se bucură că-și duc frații la bucuriile și libertățile lor. Mai tăcuți și oare-cum cutropiți de fericire — suntem noi, cei de dincoace.

Și cum mă uit rînd pe rînd la toți — îmi vine să cred că frații noștri din România sunt neamurile unor femei pe care le duc acasă — dinaintea bărbatilor, ce le bat și le batjocoresc. Le duc acasă în alaiu, cu toate-că știu că femeile scăpate, în curînd se vor întoarce la vetrele lor familiare...

* * *

Suntem la *Surdac*. Jiul spumegă printre stânci și codrul își șueră frunza atât de jalnic, atât de vorbitor, — pare-că duce fraților liberi gemetele și amarul traiului nostru. Cum ne apropiem de Polatiște — prima haltă de vamă românească — spumegatul Jiului și șuerul codrilor e mai adânc, mai puternic și mai vorbitor...

* * *

La *Polatiște* e întâiul popas — pe pământ românesc. Ne urcăm în etagiul căsulei de pază dela cotitura drumului și priveliștea ce ni-se deschide, ne dă întâia tălcuire a impresiilor, ce ne stăpănesc inimile.

În fața ce o sentinela împetrită veghiază la hotar *stînca lui Traian*. Jos în vale, podul peste Jiu, pare-că spune marelui Craiu, că poporul lui și-a schimbat armele de oțel, cu armele științei și a progresului cultural. În jos deschizătura munților se vede tot mai largă, tot mai mare, și boarea ce se infundă spre vîgăuna graniței ungare — pare-că e mai dulce, mai blîndă și încărcată cu miremele încurajării și a libertății.

Ne-am așezat apoi pe un stean răsturnat, — și directorul Moșil a eternizat tabloul format așa: în vîrfurile stîncii stă în picioare cu ținuta-i marțială, îmbrăcată în uniforma armatei române, locotenentul Brădiceanu. La picioare avea — resfirați în grup poetic — pe toți ceilalți excursioniști.

* * *

La *Păiuș* — vama principală a României, ne-am înșiruit la masa întinsă și acoperită cu bucate fel de fel — oferite de doamna colonel Lambru și doamna locotenent Brădiceanu.

De-odată s'a făcut tăcere. Frații noștri și-au descoperit capetele și au început cântarea *Innului Regal*: „*Trăiască Regele!*“...

Momentul a fost sublim, când colonelul Lambru, impresionat până la lacrimi spunea: Cade-se ca în momentul, când frații noștri pășesc pe pământul României libere, — să dăm omagiul nostru primului Român — Regelui nostru și supremului meu comandant. Și se spunem cine e Regele nostru... Dacă în Cer s'ar alcătui un tribunal, zicea colonelul, și juri ar fi: Ștefan-cel-mare, Mircea cel bătrîn, Mihaiu-Viteazul, Tudor și Basarabii viteji, și în fața ar avea pe Regele nostru, ca să-i ceară socoteală despre talentul, — țeara și poporul hărăzit domniei Sale, — Regele ar zice cu mîndrie: Plevna, Grivița, Smêrdan, Cerna-Voda, etc. etc... O viață am și aceea Regelui și Comandantului meu o dau, — ca patriei să slujesc!“

Patriei? Patriei? — Să mărturisim, că pe noi ne doare, că la auzul acestui cuvînt tresărim și ne gândim la „*hazafiság*“ — ul dela noi, căptușit cu fel și fel de interese de rassă și respingătoare.

* * *

Ajunși la *Mănăstirea Lainici* — în mijlocul atîtuțului entuziasm, ne-a isbit — spunem verde — cam neplăcut fețele ignorante și portul fără rost al călugărilor. Țărani simpli — poate fugiți de muncă, îmbracă rasa monachilor și împărtășesc norodului tocmai ce și lor le lipsește — învățatură și cucernicie!

Vezînd și ascultînd pe acești călugări — nu mi-s'a părut de prisos întrebarea unui coleg de excursie, că:

— Sfinția Sa Starițul știe scrie?

— Da, da Taică, el știe, a răspuns un călugărel, cu oare-care jale, căci el desigur e lipsit de acest dar al culturii elementare.

Dela mănăstirea Lainici valea se tot lărgește, până-ce în fața satului *Bumbesti*, Carpații își curmă poalele și lasă să se resfațe mîndra Câmpie a României — împodobită cu lanuri de grâu și cu pogăne de porumb (cucuruz).

Înainte de a intra în satul *Bumbesti*, — ne-am oprit să vizităm ruina *Castrului roman*, ce se întinde în dreapta drumului, avînd ca margine rîpa piezișă a Jiului. Mulțumită explicațiilor temeinice a colonelului Lambru și a directorului Moșil — întregă ceata excursioniștilor și-a putut opri pe un moment icoana traiului și a luptelor strămoșilor noștri.

Deasupra castrului roman, — de parte în munți, se întinde poiana lui Mihaiu-Viteazul, eternisată prin poezia admirabilă:

„Ca un glob de aur, luna strălucea“...

* * *

Și acum intrăm în *Tergu-Jiu* — primul oraș al României la granița Ardealului.

Orașul e pare-că în o neastîmpărată grabă de înaintare. Totul e nou totul e modern, și îngrăditurile ce-au mai rămas ici-colea, își spun prin fața lor înciripată de azi pe mâne — că în curînd vor fi înlocuite cu noi palate, cu noi instalații. Puterea de viață, dorul de muncă și putința de înaintare — transpiră din aerul acestui dragălaș orașel — deși abia numără vre-o 6—7 mii de locuitori.

* * *

Acum însă să-mi dați răgaz la o pauză, și să ne-mi cereți legătură — în povestire, căci impresiile și dulcele amintiri ale zilelor de 30 și 31 Maiu st. n. a. c. — petrecute între frații noștri din Tergu-Jiu, — îmi înecă gândirea și-mi încurcă rostul. Numai palide revăsurii vă pot da, și rupte și înjumătățite — poate până aproape de falsificare.

* * *

„La noi în Ardeal e datină veche ca la prasnice mari, să se întâlnească frații și neamurile îndepărtate de vatra părintească. Am folosit și noi sârbătoarea coboririi Duhului, și credincioși datinelor noastre, am venit la voi, frații noștri buni și dragi, să ne vedem, să ne ascultăm și să ne înțelegem în dragostea, ce ne leagă... a zis unul dintre noi Ardeleni, la masa întinsă în prima seară a întâlnirii!“

Capitanul *Emanuil Părăianu*, poetul și dascălul iubitor de țeranul român, — s'a ridicat din fruntea mesei și a lăsat să-i fie simțit largul sufletului seu bogat în idealism și dragoste de neam, și în limba măestrată

a fraților liberi, ne-a spus între altele, că acum are trei zile neuitate în viața sa. Prima a fost ziua căderii Plevnii. A doua a fost ziua, când în capitala Rusiei — a văzut îngenunchiați la picioarele sale floarea oficerilor marelui colos de nord — a Rușilor nenumărați. Și l-au năpădit lacrimile bucuriei, când se știa oficerul tînerului stat român, — față în față cu îngenunchiații oficeri a celui mai mare imperiu european. (Faptul acesta s'a întîmplat, când o deputație de 5 ofițeri a adus cadourile regelui Carol regimentului rus Wologda, ce-i proprietatea M. Sale. În deputația aceea a fost și capitanu-Părăianu.)

Și a treia zi, este ziua de azi, când vede în jurul seu frați din țările rojugate, cărora le poate spune, că roagă cerul, ca soldatul român — cu vremea să poată purta pe piept, pe lângă crucea „*Trecerea Dunării*“, și crucea altor învingeri...

Prefectul comandai la masă, inginerul șef A. Diaconoviciu, poruncește:

— Aplaus reglementar! (de 3-ori bați în palme și a patra-oraă deschiși brațele ridicate, strigînd „*Ura!*“ și fiecare bea „*ad libitum*“ — pentru-ca dorul trup se ia)...

Profesorul de muzică I. Baston, e mîndru și cu el noi toți veseli că mica fracțiune a tînerului seu cor — ne farmecă prin cântările sale. Nu oricare cântări pot însufleți și impresionia mai mult ca „*Fuerașul*“, „*Apărarea Dunării*“, „*Rătăcesc în căi străine*“ și celelalte soațe a lor. Doinele jalnice și trăgînatate ale Ardeleniilor, cântate de *Ludu*, *Macrea*, *Cristea*, se amestecă prin cânteculele vesele ale fraților de dincolo și ne șoptesc de fericirea, ce-am dori să nu mai sfirșească. Dar e ora înaintată și mâne — e și mai bine.

* * *

Intrăm în curtea admirabilei casarme de infanterie. Soldatul dela gheretă presintă arma. Cornistul sună și muzica militară întonează: „*Deșteaptă-te Române!*“...

Când a venit ofițerul de serviciu să ne conducă la cabinetul comandantului de regiment, colonelul Lambru, — noi toți eram muți de entuziasm. Doar nici bun sosit nu ne-am zis. Mai știu și eu cum eram. Dar știu, că era o „*dulce zăpăceală!*“...

Cum, cum nu, am ajuns la colonelul, la iubitul nostru patron și prietîn respectat.

Conduși de Colonelul și însoțiți de bravii ofițeri ai regimentului, am trecut prin salele casarmei. Știu că era o curățenie și o ordine esemplară — în colo gîndul nostru e departe, departe, mai ales când ajunsesem la ecuipagiul de războiu...

Pe câmpul de exercițiu am avut apoi momentul înălțător, ce ne va rămănea neșters în inimile noastre.

Trei companii de infanterie au defilat colonelului, în fața noastră. Muzica suflă marșul „*Celui mai brav*“. Feciorii mîndrei României ne arătau pepturile de aramă și apoi... și apoi a suflat cornistul — de adio, și noi părăsim cazarma muți și beți de entuziasm și obosiți de-atâtea gînduri și idealuri frământate în creerii iritați...

— Bravă armată, vrednici conducători și puternic așternut pentru... pentru-ce?... dar cine știe că pentru-ce?...

* * *

Lângă *statua* mărețată alui *Tudor Vladimirescu* — am întîlnit pe atletul căpitan Vasilescu, comandantul gendarmeriei, care ne spunea, că a făcut campania în reșelul din 77—78. Era oficer în batalionul de vînători și acum admiră cu noi statua marelui Oltean. Dacă micul cu marele e comparabil — atunci e de înțeles admirația momentului, când sus vedem cum stă măestos turnat în piatra recunoștinței și a eternității — vitaul plămăditor al luptei pentru desrobirea țeranului român — ear' la pi-

ciarele statuei, vedem pe căpitanul Vasilescu, oficerul brav dela Smârdan — care a conlucrat la intruparea marelui ideal legat de cel turnat acum în piatra recunoștinței.

* * *

În fața statuei lui Tudor Vladimirescu se înalță pomposul palat al gimnasiului din Târgu-Jiu. Deși în estensiune e mai mic, dar în aranjament și în bună împărțală, e superior edificiului universității din Cluj.

La treptele intrării ne-au primit directorul Moșil însoțit de profesorul Pânzariu și profesorul Ștefulescu. Când s'a deschis ușa înaripată — un tablou de o măreție fără păreche ne-a încântat. Pe treptele largi ale etagiului erau așezați vre-o 200 băieți — școlari în uniforme simple și drăguțe. Și binefăcutii băieți ne-au primit cu „Imnul Regal“ și apoi ne-au cântat la inimă „Apărarea Dunării“ și duioasa „Frații la frați“.

* * *

Ne-am șters lacrimile emoției și am trecut în salele școlii ceramice, adăpostită în edificiul gimnasiului. Inițiatorii acestei școlii: directorul Moșil și șef inginerul A. Diaconovici, pot fi mândri de rezultatele câștigate. Căci elevii școlii ceramice sevăresc și chiar creiază lucrări de un înalt nivel artistic.

Valoarea lucrărilor câștigă mult prin motivele naționale din care sunt alcătuite formele și podoaba feliurilor vase, busturi, bas-reliefuri, oale, figuri, etc.

Sala cea mare a gimnasiului e de o frumusețe rară și poate rivaliza cu multe teatre publice în țeara noastră. Salele de învățământ asemenea sunt îngrijit aranjate și mult superioare celor din Ungaria.

Când știința, cultura și creșterea națională are astfel de temple cu astfel de preoți, — viitorul neamului arată perspectiva marelui, puternicului și înainte-mergătorului...

* * *

Când am văzut grădina publică a Târgu-Jiului m'a cuprins un sentiment de rușine. Și cum nu, când știam, că la noi în Ardeal, cei mai mulți frați de-ai noștri sunt pe deplin „convinși“ — că numai orașele săsești au rivna și gustul promenadelor recreatoare. Românul — se zice la noi — nu are simțul frumosului public. Ce calamnie! Căci grădina publică a Târgu-Jiului întrece toate promenadele din Brașov, din Sibiu, etc. Și grădina asta cu cerbi și iepuri, cu paseri și flori, cu arbori și pomi, — e opera condusă de un Român, și încă de dincoaci: șef-inginerul A. Diaconovici, a alcătuit planul și conduce și acum lucrările grădinei publice.

FOIȚA

MIGUEL

de P. Luis Coloma.
(Urmare și fine).

IV

Scurt după aceasta, târziu într-o noapte, eși Miguel dintr-o casă de joc unde își perduse toți banii din pungă, până la o singură bucată de aur, ce valora cam doi piaștri. Cu mâinile în buzunar, cu căciula trasă peste ochi, pași a lene de-a lungul unei strade înguste, care conducea către spelunca țiganului „el Serio“ (cel serios) carele fi da ore în cântece și melodii țigănești.

Deodată se opri, — ascultă cu luare aminte, și inima lui, inima acestui om, carele nu știa, și nu cunoștea, ce înseamnă frica, începu a bate speriată: Un suspin de-o adincă durere, un suspin de o tristeță grozavă — carele în tainica tăcere a nopții părea și mai jalnic, străbătu la urechile lui. Acest suspin, fi trecu prin tot corpul și-l făcu să se cutremure. Sufletul lui se umplu de milă față de cel ce suferea și ofta adânc în liniștea nopții. Miguel se îndreptă în direcțiunea de unde auzi

Și apoi digul pentru apărarea țărmului Jiului, ce împrejmue grădina publică, asemenea e construit de Români și fală face tehnicii naționale, — întocmai ca și podul măestru ce leagă țărmul Jiului la intrarea în grădina publică.

* * *

Atelierul tipo-litografic a marelui comerciant M. D. Miloșescu, ne-a dovedit prin mașinile sale, sistemul cel mai modern și prin bogăția materialului de care dispune, — că frații de dincolo au rivnă și au gust și pricepere de muncă industrială. Mai mult ca toate ne-a înveselit nisuița frunțașului Miloșescu de-a sprigini literatura națională prin edituri, scoase cu mari jertfe materiale.

Alături cu industria artistică, în frunte cu atelierul M. D. Miloșescu, se înșiruie vrednic industria de tăbăcărie a câtorva bravi Selișteni, și apoi negoțul național, reprezentat mai desăvârșit prin casa de coloniale și drogerii Dănăricu.

* * *

Pe urmă am lăsat amintirea probelor despre gustul estetic și rafinat al Românilor de dincolo.

După influența rafinaților francezi, a dat peste țeară influența sistematizării și pedanților nemți, ca să facă începuturile artei, gustului și muncii curat românești, naționale.

Munca serioasă, ce se pornește și se face acum în țeară, am schițat-o în cele de până acum, ear' pentru iubirea de artă și gustul estetic al fraților de dincolo, amintesc numai *biserica pompoasă și casa comunală* din piața Târgu-Jiului. În biserică găsesc tablouri de înaltă artă, ear' interiorul casei comunale e așa fel aranjat, încât e foarte aproape de luxul cel mai rafinat!

* * *

Oboșiți sufletește și cu inima plină de cele mai dulci impresii, am părăsit neuitatul Târgu-Jiu, însoții până la mare depărtare de iubitul locotenent Brădiceanu, care s'a dovedit ca un călăreț distins.

Și am ajuns în munți. La Păiuș. Și apoi la Palotiește. Ora-era înaintată și soldații de serviciu nu voiau să ridice rampa — zicând:

— N'aveți voie să treceți!

Și ei nu știau că ne-au găcit gândul...

Vasile.

Două propuneri frumoase.

În ședința din 7 Iunie n. a. c. a congregațiunii comitatului Sibiu dl Nicolau Ivan, asesor consistorial și vicepreședinte al clubului român comitatens a făcut următoarele propuneri.

sunetul. Iată că la pragul unei uși sta înghemuit un copilaș de vre-o câteva luni, cu fața palidă, având în mânuțele lui mici o bucată de pâne uscată, cu care gurița lui fără dinți și-o făcuse toată sânge, rozând din cojiță, ca să-și stâmpere foamea.

Acuma adormise sermanul și-ți părea că suride în vis!... Al doilea băiat ca de vre-o 8 ani, stătea pază lângă micul frățior. El avea în mână stângă mai multe losuri de loterie, cari purtau chipul Zeitei norocului, așa de dușmană lui, iară în dreapta, un taler rău, pe carele-l arunca de repeți-ori pe piatră, doară fi da sunetul adevărat. Îți părea că vezi doi îngerași, dintre cari unul suridea, în vis, iar celalalt plângea amar!...

„Ce-ți lipsește băiete“?, întrebă Miguel atingând copilașul! Dar băiatul isbucni de nou în plâns fără de-a răspunde un cuvânt — și plânsă cu așa înduioșare de-ți părea că pentru durerea lui nu este mângăiere, pentru nefericirea lui nu poate fi un ajutor, ca și când buzele lui nu ar fi în stare a rosti cuvântul „mamă“.

„Așa de nevinovat, și așa de nefericit“ — își cugetă Miguel privindu-l, și eu, — eu un nemernic, un cărțaș, un vagabund. Câți oameni sunt, cari nu au o bucată de pâne, și mie nu mi place și nu mi tignește nimic, ori-ce

1. Să se înainteze guvernului reprezentațiune în înțelesul, ca ordinele lui Hieronimi, referitoare la încetarea lucrării partidului național român și fie revocate și dreptul de liberă întrunire să fie regulat prin lege.

2. În chestia banilor adunați pentru monumentul lui Avram Iancu, care cum știm sunt confiscăți din partea guvernului să se ceară înapoierea banilor pentru a putea fi folosiți în scopul pentru care au fost adunați.

Ambele propuneri au fost luate la cunoștință de congregație și vor fi supuse proximei congregații (la toamnă) spre dezbateri meritorică.

DELA PETROȘENI

Iată acum raportul despre sărbările dela Petroșeni, cari au premers excursiunii în România, descrisă mai sus:

Spre Petroșeni.

Soarele era'n amiază și ardea cu o groaznică, arșiță asupra văii Murșului unde Streiul limpede și vrășmaș se versă în Murșul lin și în veci turburat.

În gara Piski (Simeria) trenul, la care prinsese două locomotive, aștepta pufând cu nerăbdare să încălecăm odată, ca să ne ducă în sbor în cremerul munților noștri strămoșești. Ș'am pornit-o pe valea țării Hațegului în sus 30 de excursioniști, cea mai mare parte hunedoreni.

După ce-am lăsat la spate Batizul și băile termale odinioară romane ale Călanului, pe amândouă părțile drumului încep a să ridice poalele frumoșilor munți acoperiți de dese păduri de stejari, fagi și mesteacani, ear jos la picioarele noastre, Streiul argintiu grăbește poteniind preste bolovani la vale, cântându-și doina vechie.

Acum trecem pe lângă un sat mărișor ce'l desparte Streiul în două părți. O parte s'a botezat Bretea-română, ear cealaltă parte Bretea-maghiară, cu toate că în ambele sate numai Români au locuit totdeauna și locuiesc și azi. Strămătarea devenind tot mai mare, Streiul și drumul țării se alipesc de calea ferată. Lângă stațiunea Hațegului un admirabil umăr de munte, numit Orlea, presintă ruinele unei cetăți, după cum se zice dace, unde s'ar fi apărât contra invasiunii Romanilor.

ași mânca. O, Doamne! unde rămâne dreptatea ta!

Asemenea cugete îi treceau lui Miguel prin minte încercând a îndrepta toată acuza neîndestulării omenesții asupra lui Dzeu. Însă din adâncul inimei lui îi strigă puternic o voce serioasă: „Taci, taci, nu Dzeu este nedrept, ci omul e stricat!; pentru că dacă el ar alina, și ar șterge toată lacrima ce i-ar fi cu putință, — atunci nu ar fi atâta miserie pe pământ!... Dzeu nu a creat pe cel bogat numai pentru plăceri, nici pe cel sărac de-a suferi singur; Domnul a încredințat și dăruit unuia dreptul de tutor asupra altuia, dându-i celui dintâi drept podoabă mila, și iubirea deapropelului, iară celui de al doilea ca razim o răbdare tare! Avuția unuia, este lipsa celuiialalt, pentru aceea fiecare om avut carele încuie și închide ușa sa înaintea săracilor, este cu drept cuvânt un lotru hain, ce răpește pe cel lipsit!“ Așa-i vorbea vocea revoltată din lăuntru, din inima lui.

Adânc mișcat Miguel încercă a afla pricina întristării copilașului până ce veni și un păzitoriu de noapte la fața locului.

În sfârșit în urma multelor întrebări a lor, băiatul se mai liniști și începu a spune, cum un domn oare-

Chemându-te tot privești nouă, care de care mai încântătoare, nu ai ochi de ajuns să iei totul în privire, ci alergi dela o fereastră la cealaltă a cupeului să nu scapi nici un tablou, mai ales din panorama a cărei fond îl formează maiestrosul Rățezat cu creștetu'i înalbit.

În gara Puiului ne-a ajuns noaptea. Luna răsărită de după coama munților își aruncă în valuri de aur lumina asupra văilor, înalțimilor, paraelor și pădurilor ce ne încunjoară. Trenul urcă tot mai încet coastele munților, găfâind greu. Aci trece pe lângă o prăpastie amețitoare, aci printr'un tunel, aci pe lângă un sat ce doarme perdut într'o văgăună de munte, aci pe lângă spinări de înalțimi muntoase și piscuri golașe ce stau gata să se prăvele asupra piticului tren ce șepsește pe sub poalele lor. Atâtea fermecătoare și totodată fioroase frumseți atrăgătoare, de rămâi uimit de bogăția și măreția cu care Dzeu a ținut să și împodobească templul se: natura.

Un lung și răgușit șuerat anunță apropierea Petroșenilor, prima etapă a excursiunii. În valea ce se deschide naintea ochilor, s'arată mulțime de lampioane albe electrice și pe aci inevitabilul și vecinicul miros de fum și praf de cărbune, îți ating deja mirosul, semn că minele de cărbuni nu mai sunt departe.

În gara Petroșenilor onorabilul preot Dl A. Stanca încunjurat de vreo câțiva buni Români întimpină cu dragoste pe excursioniști și îi pottește la dînsul acasă, unde doamna și dsoarele așteptau cu masa întinsă. Fiind însă aproape de miezul nopții, fiecare se retrage pela quartirul său împărții tot de Dl Stanca.

Ziua de Rusalii.

În dimineața zilei dințiiu de Rusalii, deodată ca răsăritul soarelui, bubuitul treasurilor și glasul de clopote trezesc interesul lunii. O zi frumoasă de Mai cu soare și zi de sărbătoare Petroșenii împodobiți ca la o zi oficială. Chiar și poporul cel lacom de cinste, lacom de putere și de bani, ce s'a incubat aci, adevă Jidani, scosese rădăurile unguerești, spre a mări vedenia sărbării: sfințirea bisericei române gr-cat. O mare de Români în costumul lor pitoresc, alb ca zăpada, roia pe strada principală ce duce la bisericile românești.

Episcopul Lugojului Dr. Hossu so-

care cumpărase dela el un los, și fi-l'a plătit cu un ban fals, din pricina aceasta să temea, și nu cuteza a merge acasă, căci știa că tata lui are se'l bată rău.

Atunci Miguel răsflă mai liber, pentru că știa că fi stă în putere de-a șterge lacrimile copilașului nefericit. Și trimisă îndată pe omul nopții să alerge repede până la birtul cel mai apropiat dându-i să schimbe ultimul aur ce mai avea la dînsul. Astfelu dădu el un piastru băiatului, și pe cel ce îi rămase îl băgă în buzunarul dela vestă.

Până la culme uimit de neașteptată întâmplare, băiatul sări la Miguel, cu ochii strălucind de bucurie, și îi mulțumi. Și era atâta simțire în acele priviri a celor doi ochi de copil nevinovat, încât pe Miguel îl cuprinse înduioșare de început a se rușina de sine însuși, și spre a-și alunga, sau a să predomni cel puțin, să întoarsă și cu pași repezi porni mai departe.

El simțea încă aerul gros și infectat al salei de joc de unde eșise, și îi părea că cea atmosferă i-să lăsase pe creeri prin cari îi treceau rând pe rând mii de scene. Îi păru că vede iarăși masa cu aurul ispititor de frumos cum sta aruncat, i-să ivi de nou fața copilașului întristat și a celui care părea a zimbi în ris,

sise în ziua premergătoare, și descinse la casa protopopului gr-cat. dl Stefan Radic, lângă biserică.

Serviciul divin l'a săvârșit episcopul încungiurat de asistență numeroasă, ear' răspunsurile liturgice le-a cântat corul hunedorenilor.

* * *

Banchetul.

În zilele noastre, așa se vede, că nu se mai poate sărbare fără toasturi cu banchet, ori banchet cu toasturi, cum voiți. Destul că și la Petroșeni s'a ținut în ziua pogoririi Duhului sfânt, banchet cu toasturi și cu musică. Și cine a plătit prețul de intrare de 5 coroane, desigur nu i-a părut rău, căci deși meniul a fost cât se poate de slab, totuși a avut ce vedea, auzi și gusta, pentru „bagatela“ sumă. Acest banchet, dat în onoarea unui arhieru român, a uimit însă pe mulți. Și-rul toastelor l'a deschis P. S. Sa Dr. Hossu, vorbind pentru M. Sa Impăratul și regele Francisc Iosif. P. S. Sa a vorbit românește și a tradus apoi, ceea ce a zis, și unguerește. Între altele a zis: că națiunea îi poate fi multumitoare regelui pentru prevenirea ce i-a arătat-o în timpul din urmă. (Alusie la permisiunea de a readuce în patrie moaștele rebelului Rákoczy! Multă atențiune față de vre-o câțiva maghiari de diferite ranguri neînsemnate). A urmat apoi toastul isbitor al canonicului Boros dela Lugoj, rostit în limba maghiară, ca și toastele lui Buda K., Andreics I., Blaschek Aladár, Radic, ce-au urmat după al episcopului. Abia la sfârșit s'a glăsuț eară românește de dl preot Avram Stanca, dl Dr. V. Bontescu și dl Vasile C. Osavadă.

La toastul d-lui Boros trebuie să ne oprim o leacă, căci el și ridicat poculul pentru „bumul nostru guvern“ (!?) chiar acum, când el pregătește să ne dea cea mai completă lovitură prin proiectul de lege publicat, când vrea să răpească generațiilor viitoare ale poporului nostru, limba maternă! Despre limba maternă zice însași „Unirea“, organul oficios gr-cat., în numărul Rusaliilor, că ea este o necesitate psihologică la oameni cu gândire sănătoasă, pentru că e sădită de însuși făcătorul în noi! Cei-ce lucră împo-

fi păru apoi că vede o răsunare dreaptă a sorții când i-să trapea în jocul fatal bucată de bucată aurul; în sfârșit el mai văzu odată mână murdară a băiatului, cum, cu ce sete se întinde spre a prini un singur piastru carele îl va mântui.

Îi părea iarăși că aude și îi sună încă în urechi vocile răgușite ale jucătorilor, cu înjurăturile lor murdare, și apoi cea voce duioasă de copil: „Dzeu se-ți răsplătească!“ Și deși se silea a-și da alt mers gândirii, el nu putu, și ar fi voit să plângă, dar lacrimi nu-i veneau.

În astfel de stare sufletească ajunse Miguel la spelunca țiganului. Aici vocea lui îi păru mai curioasă ca altă dată, și atât glumele, cât și societatea ce se afla acolo, cu sbieretele ei, le găsi de un ridicol de nesuferit. Deci, să întoarsă repede, eși la stradă, și plecă drept spre casă. El simți un gol, un pustiu, un ce neaplicabil în sine, că ceva ascuns îl chinuște, și nu-și putea da sama că ce se întâmplă cu dînsul.

„Și oare ce-i cu mine, Doamne — ce e cu mine“? — se întreba el însuși. El încă nu era în curat, că lacrimile acelea curate a copilașului nefericit — redeșteptaseră în el simțirea nobilă; ce acuma se lupta cu cătușile a căror sclavă devenise. În

triva alipirii de limba maternă muncesc mai întâi împotriva noastră, atacându-ne dreptul cel mai elementar, dreptul de existență. atacă apoi direct binele comunității, ear' în sfârșit lucră chiar împotriva voinței lui Dumnezeu, atacând un drept natural, sădit de El în noi!

Trebuie că dl canonic Boroș nu a fost atent nici la predica șefului său ținută și aceeași zi la biserica, de oare-ce Episcopul Dr. Hossu, în predica sa admirabilă, a vorbit și despre pogorirea duhului sfânt asupra apostolilor, dându-le acestora darul limbii materne. A ataca dreptul de existență a unei limbi, zice la alt loc tot „Unirea“ din Blaj, înseamnă a face sacrilegiul de a cere să conturbi armonia ce o aflăm pretutindenea în natură. Faptele sacrilege însă trebuiesc oprite, și biserica, de oare-ce îi zicem, și e sfânta, adevăc cu totul opusă sacrilegiului, trebuie în primul rând să pue stavilă as-torfel de fapte.

Atâta în ce privește folosirea limbii maghiare la un banchet românesc; ear' încât privește ținta ce a putut determina pe un canonic român ca să se lingusească așa de puțin bărbătește guvernului care-i voește peirea, — e prea transparentă. Deprimarea printre Români ce au fost martori la această vorbire greșită, a fost generală, și credem că naționaliști ca d-nii Dr. Mihali dela Dej și dl Fr. Hossu Longin din Deva, își vor fi împlinit datorința de a-i spune macar între patru ochi lecția cuvenită cuvi-sului canonic.

Concertul.

Pentru noi Români din țerile coroanei ungare, muzica are un scop în-doit. Unul pur artistic și unul cultural-național, până când nu ni-să va opri și cântatul cântecelor românești, cum s'a întâmplat în mai multe locuri în timpul mai nou. Dovadă mai eclatantă despre acest adevăr, însuși concertul Hunedorenilor dat în seara zilei de Rusalii la Petroșeni. Aci am avut în fața noastră un cor abea înființat, compus din elementele clasei noastre mijlocii, adevăc din meseriași, și cu toate acestea, sub conducerea într-adevăr energică a dlui Andrei Ludu,

togmai ca un lucru delicat, cu un colos, ca un lucru sublim cu unul murdar, ca un ce Dzeiesc, cu un profan, să sbătea în inima lui întreaga viață de un an pierdut.

Miezul nopții trecuse de mult; toate stratele păreau pustii și moarte. Și pe când ajunse tocmai în apropierea cartierului din colțul stradei, eșiră doi vagabunzi, cari să aruncară spre el, unul cu un pumnal în mână, celălalt încercă a-i răpi frumosul orologiu și lanț de aur. Dela natura fiind Miguel cu mult curagiu, strigă odată, era un sbieret ce în liniștea nopții să auzi înfiorător, și ridicând mâna celui dintâi, îi dete o lovitură strânsnică, după care acela îndată să facu pierdut în noapte, până ce al doilea sări ca turbat spre student, și îi dete o împunsătură cu pumnalul lucitoriu. Ferul pătrunsă până la un loc, apoi să îndoi, și era aproape să se rupă. În clipita aceasta sosiră doi polițiști, și la vederea lor ucigașul fugi prin stratele aproape pustii.

Plini de îngrijare și temere întrebară polițiștii de rana primită, și vizitând locul unde intrase pumnalul, vëzură, spre cea mai mare uimire, cum acesta să opri în bucata de piastru, ce cu puțin înainte o schimbase Miguel, spre a șterge lacrimile

a știut să satisfacă chiar și așteptările urechilor musicale. Mai ales în punctul prim, marș eroic, au fost neîntre-cuți. Unele mici greșeli observate în decursul concertului, ca cântare prea trăgănată, lipsa de nuansare, expresiune nemeliodioasă, avem toată nădejdea, că unui astfel de conducător ca dl Ludu, îi va succede să le elimineze în scurt timp.

La acest concert s'au dat concursul și doi frați iubiți din Tirgu-Jiu (România). Unul, dl Baston, un artist desevirșit, absolvent al conservatorului din București și Viena, al doilea dl Petrovicescu, un diletant care promite a deveni un baritonist de frunte. Artistul dl Baston profesor de muzică la gimnasiul din T.-Jiu, ne-a cântat la prețioasa dlui vioară „Steluta“, a- cea veche dar etern frumoasă romanță românească. La cerere generală dl Baston a binevoit a ne mai delecta cu o piesă națională cântată tot cu atâta măiestrie ca și cea dintâi.

Dl Petrovicescu ne-a cântat „Cântecul fluerășului“ de prof. Ștefănescu, cântec popularizat în Transilvania de celebrul baritonist dl Popoviciu. A cântat plăcut, pătrunzător, moale de catifea. Dl Macrea ne-a cântat „Mugur mugurel“ în stilul cântecului popular.

Nici sora muzicii, poezia, n'a lipsit din program. Dl Dr. V. Bontescu a fost, ca în toate manifestările lui, și în declamațiunea „Rugăminte din urmă“ de Coșbuc, tot suflet! Păcat că nu are și o voce mai puternică, că am avea imediat cu un artist de forță rară mai mult, așa de bine știe să bage duh în text, și entusiam în cei ce-l ascultă!

De partea hazlie s'a îngrijit dl I. C. Juga, declamând cu succes repețiți, anecdote de-ale lui Th. Speranță.

A urmat dans. În pauza cea mare s'au mai rostit vreo câteva toast; nota lor generală a fost aici: accentuarea legăturilor de rassă dintre frații de dincoace și de dincolo de Carpați: o lege avem o limbă vorbim și acelaș mare ideal ne călăuzește pe toți Români.

Frații din regat.

Serbările de cari vorbim, împreunate cu sfințirea bisericei gr. cat. din Petroșeni, n'ar fi luat nici pe departe un decurs atât de frumos și înălțător, dacă frații noștri din regat ar fi lipsit și ei, precum departe au rămas de la producțiune chiar și cei pentru care

copilașului nefericit, și astfel îi scăpă viața, ca printr'o minune.

„Ce întâmplare!“ să mirară polițiștii, privind la lumina felinarului bucata de ban, sgăriată, și aproape găurită.

Miguel simți că aceasta a fost o probă dela Dzeu, deci inima lui să deșteaptă îndată, și lacrimi de amară căință îi năvăliră în frumoșii ochi.

Zorile dimineții să iviră, și la ivirea lor, aflară pe unul redeșteptat în inimă și suflet. Miguel s'a reîntors de pe calea rătăcită, dar această reîntoarcere nu l'a dus la mănăstire, nici în pustietăți, ci l'a făcut un tată eminent, un bărbat model, și un creștin vrednic! Și astfel tot mereu zicea el: „Binecuvântată și de-o mie de ori binecuvântată să fie provedință!“

V

Aceasta a fost istoria lui Miguel, ce el însuși ne-a spus-o și fiindcă am auzit-o dela el însuși, nu putem să nu strigăm cu însuflețire: „Fericit e fiul pentru care să roagă o astfel de mamă!“

Alba-Iulia 1904.

tradusă de
V. E. R.

au obosit hunedorenii la Petroșeni. Nimbul serbării l'au ridicat mult prezența oaspeților fruntași din orașelul cel mai apropiat de frontiera română, între cari am însemnat pe dl Colonel Gheorghie Lambrou comandantul regimentului de Gorj, cu stim. d-sale Doamnă, adjutantul regimentului dl locotenent Brădicean cu Doamna, dl I. Moisil directorul gimnasiului din T.-Jiu, cu profesorii dl Pânzar și dl Baston, apoi bine-cunoscutul mare comerciant și editor tipograf N. D. Miloșescu, dl inginer-șef al județului Gorj dl Diaconovich, dl I. Busuioc architect, prof. de la școala ceramică dl Schmidt, și alții.

La seara de cunoștință care a decurs într'o armonie și veselie într-adevăr frățească, simpaticul și entusiasmul Dr. Bontescu a salutat într'un avîntat discurs pe frații din regat. La cuvintele lui de un pathos inflăcărât, a răspuns vrednicul director al gimnasiului dl Moisil.

NOUTĂȚI

„Budapesti Hirlep“ din 8 Iunie curent se plânge cu lacrimi de crocodil, și e separată foc că congregația comitatului Sibiiu a primit și va spune spre desbatere propunerile frumoase ale dlui asesor N. Ivan.

Să miră perciunata de faptul că Români au îndrăsnit să îndrăsnesc să ceară așa ceva în numele întregului comitat.

„Joia verde“ e o serbătoare catolică, care pe noi Români din Orăștie, și se vede că și de pe aiurea, totdeauna ne isbește neplăcut. De un șir lung de ani vedem pe preotul-protopop greco-catolic român, mergend după pătăr-ii papistași în procesiunea ce aceștia o fac prin piață și unele strade. Fostul protopop Ștefan Popu fusese repețiți apostrofat prin foi pentru asta, dar apoi vëzënd că nu folosește, s'a tăcut asupra lucrului când și protopp Dr. I. Rațiu l'a făcut tot așa, ba și acum când noul protopresb. Dr. V. Frențiu, a urmat înaintașilor săi, mergend în urma îngâmfăților pătării papistași și cetind în piață la un altar de frunze și o evanghelie românească, ca să se zăpăcească mai bine poporul ce cască gura la ei, și să țină și poporul nostru la această serbătoare ce nu e nici a Românilor uniți!

Acum vedem o viuă apostrofare a acestei false apariții, în „Gazeta Trans.“, și fiind de interes și pentru noi Români dela Orăștie, o vom reproduce în numărul viitor, ca o discuție principiară vrednică de atenția preoților gr.-catolici români.

Asfaltarea trotoarelor în Orăștie

să apropie cu pași repezi de realizare. Firma „Neufachtel“, societate de asfaltare, cu care orașul a încheiat contractul pentru îndeplinirea lucrării, a început a trimite materialul de lipsă. Joi au sosit primele transporturi de asfalt și cărămizi galbene. După locurile unde-s așezate bucățile, se vede că vor lua întâi în lucrare Piața poliței, str. Ciorogariilor și a Berăriei.

Asentările în comitatul nostru au început de nou. În cercul pretorial al Geoagiului au fost asentati de toți 91 feciori.

Ear Joi în 9 Iunie au început la Orăștie. Tăcutele strade ale orașului nostru sunt pline de strigătele și doinele flăcăilor sosiți la asentare.

Au fost asentati Joi până la ameză din comunele Balămir, Șibot, Vinerea, Cugir, Romos, Vaidei și Roșelul, numai 36 feciori. Azi, Vineri, alți 50. Cugirul și Tămășeasa au dat feciori mai voinici.

Ploi binefăcătoare au început să cadă de câteva zile, — ceea-ce mai înviorează inimile bieților economi, căci să mai poate îmbunătăți și starea grăului (pe unde grăunțele nu s'au întărit deja), apoi a cucuruzelor, și fenațele pot da înainte.

† Dorina Coroianu n. Rațiu, fiică a regretatului Dr. I. Rațiu, a încetat din viață în 7 Iunie a. c. în Cluj.

Rămășițele repozatei s'au așezat spre vecinică odihnă în cripta familiară de lângă biserica gr.-cat. din Sibiiu, în 9 Iunie. O deplâng nemângăiați: Emilia Dr. Rațiu ca mamă, Iuliu Coroianu avocat, ca soț, vëd. Emilia Tilea și Felicia Rațiu, ca surori. Fie-i țărina ușoară.

Rugarea economilor proprietari de vite din Orăștie, de-a li se îngădui să ducă vitele la pășunat în pădurile orașului, în Naia și Dealuri, după-ce pășunatul din câmpii, pentru care au plătit taxe, în urma secetei s'a gătat, locul e ca ras, — a fost primită de comunitatea orașului în ședința sa de la 7 Iunie. Magistratul propuse ca suma de vre-o 200 cor. ce să căpăta pentru pășunatul din păduri, să se împartă pe vitele ce se vor duce, dar comunitatea, la propunerea bine motivată a d-lui I. Branga, care a arătat lipsa cea mare a economilor ăstan cu ținerea vitelor, — comunitatea a abzis de ori-ce taxă, dându-le voe a-și duce vitele în pădure și pe „Tăul-porilor“, fără nici o altă taxă, și vite streine, din satele vecine, a nu mai primi acolo. Acei însă cari n'au plătit taxe de pășunat în hotar, au să plătească taxele obișnuite și numai atunci își pot duce și ei vitele la pădure și în cele-lalte locuri slobozite.

La teatrul dat de meseriașii noștri din Orăștie conduși de dl inv. dir. C. Baicu ca președinte al lor, care, o constatăm de nou, cu plăcere, jertfește multe din orele d-sale libere pentru a-i ținea strinși la olaltă și-i instruiază ca să se poată produce în fața publicului cum și acum la Rusale s'au produs. — au contribuit cu suprasolviri d-nii: I. I. Vulcu 5 cor., Dr. V. Frențiu 3 cor., locot. Emil de Papp 2 cor., Nic. Opincar 2 cor., I. Branga, Virgil Vlad, Gr. Vulcu, I. Rob, câte 1 cor., G. Oprean, 40 bani, I. Lăzăr, Ios. Tătar și N. Vestemean, câte 20 bani, — pentru-ce li-se exprimă mulțumită. Venitul întreg al serii a fost cor. 193.48, spesele 140.50, a rămas un profit fondului meseriașilor de cor. 53.08.

Un preot român palmuit de o femeie într'un local public, nu e lucru de toate zilele! Dar s'a întâmplat și asta la băile dela Feredeum Duminecă noaptea, când preotul Pap Dani s'a permis o observare obraznică față de o damă română, care n'a întârziat să-i aplice preotului vre-o câteva palme strajnice!

Am ajuns ca femeile să disciplineze pe acest preot în locul autorităților competente.

Bătăia lui Dzeu? Judele de instrucție Gădri Săndor din Sibiiu, renumit de când cu procesele nenumărate de presă intentate fostei „Tribune“ și „Foii Poporului“, avea 2 feciori. Unul dintre ei s'a împușcat acum vreo câți-va ani, ear al doilea, Francisc Gădri, iurist absolut, și-a dat glonț într'una din nopțile trecute în

restaurantul lui „Hager“... Altul nu mai are.

La frumosul concert dat de „Reuniunea română de cântări din Orăștie“ în 7 Maiu a. c., concert la care cu drag ne aducem încă aminte, s'au făcut și unele suprasolviri despre cari comitetul Reuniunii își dă seamă în următoarele:

Au binevoit a suprasolvi următorii p. t. domni: Dr. Vasile Bologa, comisar consistorial 2 cor., Nicolae Părău 2 cor., Dumitru Martin 2 cor., Avram Dubleş, învățător 1 cor., Ioan Herța lui Petru 60 bani, Nicolae Tănase 50 bani, Eftimie Costescu, preot 40 b., și Nicolae Voina, învățător 20 bani.

Primească p. t. domni și pe aceștia cale călduroasele noastre mulțumite pentru spriginul dat la cauza comună. Orăștie 3/16 Maiu. Comitetul.

Teatrul dela Geoagiu-Feredeum dat Duminecă în 5 l. c. cu ocaziunea deschiderii băilor de pucioasă, nu prea a fost protegiat de zeița Thalia, ca de regulă toate producțiunile noastre teatrale atunci, când piesele nu să potrivesc nici cu mediul în care se joacă, nici cu forța „actorilor“ cari joacă. Nu pot să zic că „actorii“ dela Feredeum nu ș'ar fi dat toată silința să joace bine, dar cu toate acestea efectul a fost aproape pe de-a întregul tragicomic. Să nădăjduim în viitor mai mult.

— În urma imbulzelii de material n'am mai putut publica în acest număr unele corespondențe, — printre cari una, care descrie frumoasa primire ce s'a făcut P. S. Sale Episcopului Hossu la Merisor și aiuria. Vom publica în numărul viitor.

RĂZBOIUL

Cei doi dușmani crânceni stau încă încruntați față 'n față în jurul Port-Arturului. Mici ciocniri. Mari pregătiri pentru încăerarea cea mare.

Se svonea ieri că intuiul asalt l'au dat iaponezii asupra cetății Port-Arthur, dar' au fost respinși de Rușii din întărituri cu pierdere de 3500 ostași. Dar' azi știrea să desminte. Poate chiar acum e încăerarea.

Japonzii se bat desnădăjduți, dar' și Rușii se apară tare.

În curcile militare se crede, că ori-câte învingeri de acestea mai mici ar avea iaponezii, la urmă ei tot vor fi striviți de colosul rus.

FEL DE FEL

Familie otrăvită. Într'unul din suburbiile Hamburgului a avut loc o frumoasă dramă familiară. Un pictor-fotograf cu numele Buseke a fost învinovătit cu facerea de bani falși. Buseke înainte de a fi fost ascultat de tribunal s'a înveninat cu ciancali, apoi pe mămăsa, femeia și 2 băeți. A lăsat pe urmă o epistolă în care în-tărește nevinovăția sa, ear femeia lui a scris că familia nu mai vrea să trăiască fără susținător.

Din vieța lui Napoleon.

Despre „Insula St. Helena“ a fost cea din urmă ocupațiune școlastică a lui Napoleon-Bonaparte, pe când era încă la școală, așa susțin foile engleze, ba ci-că și acum să poate vedea în biblioteca regală din Londra manuscrisul original al școlarului Napoleon, — și tot în insula St. Helena și-a petrecut el cea din urmă parte a vieții pământești. Să un fie aci un joc al destinului?

— Răspuns nimerit. Odată Napoleon câștigând o bătălie, călărea pe câmpul de luptă acoperit cu cadavre. El zise adiutanților sei:

„Acești morți au câștigat azi patriei o pace vecinică“!

— „Pe care însă și-o vor păstră numai și numai pentru dinșii“, îi răspunse un mareșal sătul de lupte.

Impăratul tăcu și trase tăbac pe nas.

*

Excursiune. Un locotenent ajuns pe vârful unui munte zice oftând ușurat: ce frumos e aici, ce răpitor, și nici un — creditor!

*

Curtea Țarului. Eată lista persoanelor, cari formează curtea Țarului: 1 intendant suprem, 15 intendenți de curte și 16 sub intendenți, 1 paharnic, 1 măestru suprem de vânătoare și 14 măestrii; 1 intendant al grajdurilor cu 16 sub intendenți, 1 croitor, 1 director de teatru, 2 măestrii de ceremonii cu 17 ajutoare, 173 de servitori de camere, 249 de camereiere, 24 de medici, 28 feciori de casă, 10 dame de stat, 4 camereiere interne și 180 de domnișoare de onoare. Curtea țarului e compusă din 754 persoane, afară de familia țarului, cari toate locuiesc și mănâncă la palat.

*

Paganini și birjarul. Vestitul ceteraș Paganini avea să cânte într-o seară într-un teatru din Florența, dar numai pe o singură coardă de ceteră. A întârziat, și deci a luat o trăsură.

Drumul dela hotelul unde se afla el nu era departe de teatru și birjarul i-a cerut 10 lire pentru drum!

— Ce? ai nebunit îi zise Paganini revoltat.

— „Nu“, răspunse birjarul, dar și d-ta ceri zece lire pentru un loc în concertul d-tale“.

Paganini îi dăde 3 lire și rîzînd din suflet îi zise:

— „Uiti că eu cânt numai pe o coardă și nu pe patru, și dacă și d-ta m'ai fi adus pe o singură roată și nu pe patru, atunci ți-aș fi plătit și eu 10 lire, nu 3.“

*

Cumintenia lui Pișta băcsi. ...Și acum spune la mine — János fiam — di ce crește grăul pe holda cea gunoiță mai repede ca pe cea negunoiță:

— János: Nu știi!

— No astyepnye, szpunye io la tyine. Grăul, când simte ala miros réu de gunoi, minton ese din pomunt și crește iute... iute, și cât se poate de sus, ca să nu miroase ala aer stricat, che dache nu, el fi pi loc biteag.

*

Calendar. O femeie în toamna vieții se adresă cătră bărbatul seu, care era de-apururi cu cartea în mână:

Aș dori să fiu și eu o carte, ca să poți sta mai des de povești cu mine.

— M'aș simți foarte fericit — zise aceasta — însă cu condiția numa, să fi un calendar, care să schimbă în tot anul.

„CRIȘANA“

societate de credit și economii în Brad.

Licitațiune minuendă.

Pentru edificarea unei case în curtea societății „Crișana“ din Brad, se publică prin aceasta licitațiune minuendă cu termenul 26 Iunie a. c.

Cei-ce doresc a lua acest lucru în întreprindere, au să-și pre-

senteze până la acest termin oferte în scris.

Prețul strigării e 2192 cor. 80 fill.

Vadiu se recere 10%.

Planul de edificare se poate privi ori-când în localul societății.

Brad, 8 Iunie 1904.

P. Rimbaș, Dr. I. Radu.
președ.

Szám 3687—904. tkkvi.

Arverési hirdetmény kivonata.

A szászvárosi kir. járásbíróság mint tkkvi hatóság közhírré teszi hogy az „Ardeleana“ pénzintézet végrehajtónak Trufás Vászilie végrehajtást szenvedő elleni 200 K tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. járásbírószág területén levő a Sebeshelyen fekvő a sebeshelyi 894 sz. tjkvben A † 1 rd. 2370/3/1. és 2370/3/2 hrsz. udvar és kertre 852 K, az árverést ezennel 852 K megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1904. évi augusztus hó 11-ik napján d. e. 10 órakor** sebeshely község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szászváros, 1904. május hó 8-án.

A kir. jbiróság mint tkkvi hatóság.

Sóhalmiy,
kir. albiró.

Sz. 10.435—

Árverési hirdetményi

A szászvárosi kir. járásbírószág mint tkkvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Ardeleana“ pénzintézet végrehajtónak Beza Iuon I. Miháj végrehajtást szenvedő elleni 540 tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. járásbírószág) területén levő a Nagy-Denken fekvő a nagy-denki 120 szjt. A † 2 rd. 905 hrsz. ingatlanra 9 K, A † 3 rd. 1196 hrszra 21 K, A † 4 rd. 1512 hrszra 12 K, A † 5 rd. 1519, 1521/1 hrszra 43 K, A † 7 rd. 2005 hrszra 19 K, A † 8 rd. 212 hrszra 53 K, A † 9 rd. 2284 hrszra 16 K, A † 10 rd. 2306 hrsz. 21 K, A † 11 rd. 2378 hrszra 13 K, A † 12 rd. 2659 hrszra 32 K, A † 13 rd. 3463 hrszra 64 K, A † 14 rd. 3581 hrszra 31 K, A † 15 rd. 3899/2 hrszra 28 K, A † 16 rd. 3900/2 hrszra 28 K, A † 17 rd. 3967 hrszra 24 K, A † 18 rd. 4054 4055 hrszra 8 K, A † 19 rd. 4375 hrszra 107 K, A † 20 rd. 5162, 5163 hrszra 62 K, A † 21 rd. 5289 hrszra 12 K, A † 23 rd. 5620/2 hrszra 12 K, A † 24 rd. 5621 hrszra 12 K, A † 25 rd. 6076 hrszra 11 K, A † 26 rd. 6166 hrszra 26 K, A † 27 rd. 6167/2 hrszra 26 K, A † 29 rd. 461, 462/1 hrszra 376 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1904 évi augusztus hó 3 napjának d. e. 9 órakor** Nagy Denk község házá-

nál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szászváros 1904. évi április hó 27-én

A kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Biró
kir. albiró.

Sz. 2078—904 tkv.

Arverési hirdetmény és árverési feltételek.

A m.-illyei kir. jbiróság, mint tkkvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Vlád Aurél szárosi ügyvéd által képviselt „Ardeleana“ pénz- és hitelintézet részvénytársaság javára 392 K tőke, ennek 1900 augusztus hó 9-től 5% kamatai, 180 K 57 fill. per és végrehajtási, jelenleg 25 K 35 fillérben megállapított árverés kérése költség, továbbá csatlakoztatott végrehajtó Dr. Glück Ede dévai lakos ügyvéd javára 53 K 30 fill. tőke, 43 K 65 fill. per, 9 K 30 fill. vajtás kérés költség kielégítése végett Czifra Miklos brádi lakos ellen az árverést elrendelte.

A (dévai kir. Törvényszék) a m.-illyei kir. jbiróság területén fekvő s a Fűjes-bogara község 61 sz. tjkben irt végrehajtást szenvedő Czifra Miklos nevében 3/8-ad, végrehajtásán kívül álló Mocz Vaszalie nevében álló 1/8 részben ingatlanok egészére az 1881. évi 60. t.-cz. 156 §-a alapján A † 1 rsz. 174. 175. 179. 180. 181. 182. 186. hrsz. ingatlan 426 K, az A † 2 rsz. 190. hrsz. ingatlan 2 K, az A † 3 rsz. 321. 323. 324. hrsz. ingatlan 69 K, az A † 4 rsz. 412. 414. hrsz. ingatlan 8 K, az A † 5 rsz. 1276. 1277. hrsz. ingatlan 5 K, az A † 6 rsz. 1285. 1292. hrsz. ingatlan 24 K, az A † 7 rsz. 1314. hrsz. ingatlan 39 K, az A † 8 rsz. 1424. hrsz. ingatlan 9 K, az A † 9 rsz. 1466. hrsz. ingatlan 24 K, az A † 10 rsz. 1489. 1490. hrsz. ingatlan 4 K, az A † 11 rsz. 1528. hrsz. ing. 5 K, az A † 12 rsz. 1532. hrsz. ing. 5 K, az A † 13 rsz. 1540. 1541. hrsz. ing. 6 K, az A † 14 rsz. 1554. hrsz. ingatlan 7 K, az A † 15 rsz. 1608. hrsz. ingatlan 33 K, az A † 16 rsz. 1786. hrsz. ingatlan 6 K, az A † 17 rsz. 1805. hrsz. ing. 3 K, az A † 18 rsz. 1930. 1931. 1937. hrsz. ingatlan 10 K, az A † 19 rsz. 1961. hrsz. ing. 5 K, az A † 20 rsz. 2013. 2014. hrsz. ing. 9 K, az A † 22 rsz. 2064. 2065. hrsz. ing. 2 K, az A † 23 rsz. 2068. 2069. hrsz. ing. 2 K, az A † 24 rsz. 2072. 2073. hrsz. ing. 12 K, az A † 25 rsz. 2094. hrsz. ing. 11 K, az A † 26 2112. 2113. 2118. 2119. 2121. 2122. hrsz. ing. 120 K, az A † 27 rsz. 2159. 2160. hrsz. ing. 30 K, az A † 28 rsz. 2178. 2179. hrsz. ing. 16 K, az A † 29 rsz. 2182. 2173. hrsz. ing. 74 K, az A † 30 rsz. 2194. a 12 hrsz. ing. 1 koronában megállapított kikiáltási árban **1904. évi július hó 19-ik napján d. e. 9 órakor** Fűjes-bogara község házánál előljárási irodában megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladást alá kerülni u. m.:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felüli ígértett senki sem tenne, az árverésre kitűzött ingatlan a kikiáltási áron is eladatni fog.

2. Árverezni kívának bánatpénzül

tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 42 K 60, 20 fill., 6 K 90 fill., 80 fill., 50 fill., 2 K 40 fill., 3 K 90 fill., 90 fill., 2 K 40 fill., 40 fill., 50 fill., 50 fill., 60 fill., 70 fill., 3 K 30 fill., 60 fill., 30 fill., 1 K 50 fill., 90 fill., 20 fill., 20 fill., 20 fill., 1 K 10 fill., 12 K, 3 K. 1 K 60 fill., 7 K 40 fill., 10 fill., készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8 §-ában kijelölt s óvadékképesnek nyilvánított értékpapír-

ban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történő előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni. A árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt a kir. jbiróság tkkvi hatóság irodájában és Fűjes-bogara község előljárási irodájában megtekinthetők.

A kir. jbiróság tkkvi hatósága.
M.-illye 1904. április hó 15-én.

Csongray,
kir. járásbíró.

Cea mai nouă și mai bună carte de limba maghiară, pentru școalele populare române,

a apărut în editura lui W. KRAFFT în Sibiu:

Carte de cetire și gramatică maghiară, pentru școalele populare cu limba de propunere română. De Dr. A. Schullerus și I. Popovici.

Partea primă. 8° mediu. 88 pag. Prețul legat 50 bani.

Partea a două. 8° mediu. 285 pag. Prețul legat C. 1.70.

In legătură cu aceste cărți stă:

Manual pentru propunerea limbii maghiare în școalele populare cu limba de propunere română. (Indigitați metodice și schițe de lecțiuni.) De Dr. A. Schullerus și I. Popovici. 8° mediu. 46 pag. Prețul broș. 60 bani.

Consiliul pentru instrucțiunea publică de pe lângă Inaltul ministeriu al instrucțiunii publice, în ședința sa din 9 Maiu 1903 s'a exprimat în mod favorabil asupra acestor cărți.

Excelența sa Dl. ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică, pe baza criticei oficioase a aprobat aceste cărți prin ordinațiunea sa Nr. 1103/904 Pres.

Profesorul Dr. Jancsó Benedek în recenziunea sa asupra acestor cărți zice între altele următoarele: „...fiind aceste cărți lucrate cu diligență laudabilă și după un metod pedagogic corect... le recomand în convingerea, că aceste cărți vor face foarte bun serviciu în școalele amintite la propunerea limbii maghiare“.

Presă încă a apreciat aceste cărți în modul cel mai favorabil recomandându-le ca pe cele mai bune printre toate cărțile de limba maghiară, câte au apărut până acum.

Conferențele învățătoarești, după compararea făcută între cărțile existente de limba maghiară, au recomandat „Carte de cetire și gramatică maghiară“ de Dr. A. Schullerus și I. Popovici, ca fiind mai corespunzătoare, mai practice. Deci fiecare învățător, în interesul seu și al elevilor sei, va face bine folosindu-se de aceste cărți la propunerea limbii maghiare.

După ce din mai multe părți s'a exprimat părerea, că partea II. ar fi prea voluminoasă pentru școalele sătești cu un învățător, s'au luat dispoziții ca pe începutul anului școlar 1904/5, să apară o ediție mai redusă și mai ieftină a părții a doua.

Icoanele de intuițiune de Hölzel, cari servesc de basă la aceste cărți, se află în librăria W. Krafft. Prețul unei icone de părete trase pe pânză C 6.60.

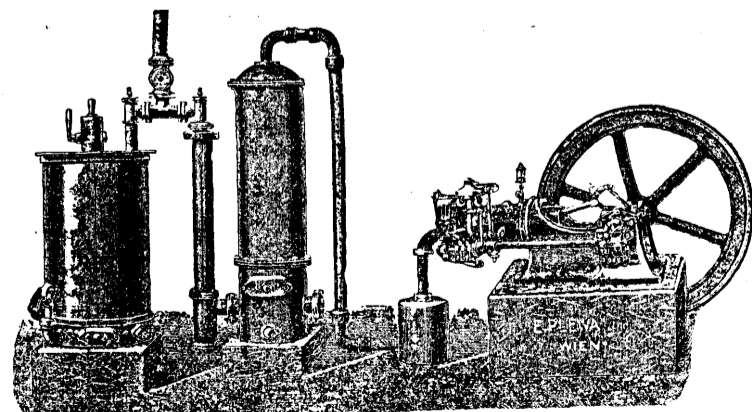
2—3

B. DÉNES, BUDAPESTA

VI. Váci körut 61.

representantul și depositul general pentru Ungaria, a fabricii ces. reg. privilegiate de mașini și motoare, a inginerului E. Plewa, succesorul firmei Brauner și Klasek

— Motoare de benzin, gaz, petrolu și vapor 2—100 PH., locomobil de benzin și petrolin 2—20 PH

Tot aceiași motoare provăzute cu arangement pneu-tru gaz sugativ, reduc cheltuelile de fiecare putere de cal pe oră cu 2—3 fileri!

Prețuri ieftine și condiții de plată favorabile!

— Catalog gratis și franco. —

○ Să primesc reprezentanți solizi în provincie. ○